

роботою над термінами студентам пропонуються мовні формули, які треба співвіднести з певним видом документа й обґрунтовано використовувати в ситуаціях, що передбачають створення конкретних типів ділових текстів. До роботи залучаються документи особового характеру, складені будь-якими авторитетними особистостями. Серед опублікованих матеріалів можна пропонувати не тільки автобіографії. У зібранні творів письменника є ділові листи, прохання, заяви, доручення, пояснювальні записки та ін. Якщо ці тексти створені на початку ХХ ст., студенти мають можливість порівняти використані автором мовні засоби і форми з характерними для сучасної ділової комунікації. Так, вартим уваги є звернення до твору «Моя автобіографія» Остапа Вишні. Аналіз таких текстів продуктивний у силу інтересу до самого автора і манери викладу ділового тексту в художньому стилі.

До форм організації навчального процесу, що сприяє активізації свідомості студентів, слід віднести роботу щодо оцінювання доцільності застосування канцелярського мовлення в інших сферах комунікації. Паралельно з оцінюванням недоречності ділового мовлення в міжособистісному спілкуванні для роботи використовуються речення, відібрані з реальних офіційно-ділових текстів. Вони передусім демонструють те, як безглуздо і смішно виглядають автори, які не дотримуються норм літературної мови у сфері ділової комунікації. У пропонованих висловах студенти виявляють види помилок і знаходять варіанти їх виправлення. Підбір аналогічного матеріалу можна запропонувати зробити самим студентам. Знайти їх можна в оголошеннях у громадських місцях (у транспорті, на щитах міських організацій, у студентських гуртожитках, у деканатах, структурних відділах університету). Численні приклади помилок різного характеру можуть підбирати студенти в рекламних текстах. Важливо, що всі ці ілюстрації знаходяться під рукою там, де людина проводить більшу частину свого життя. Це сприяє формуванню неприйняття низької мовної компетентності й постановці завдання подолати таку мовну поведінку в межах власного особистісного та професійного зростання.

Застосування представлених форм організації навчальної діяльності інтенсифікує навчальний процес, що в підсумку сприяє формуванню значущих мовних компетенцій усфері ділової комунікації для майбутньої професійної діяльності випускників вишів України.

Реун Н. М., канд. пед. наук, старший викладач

Національний університет фізичного виховання і спорту України (м.Київ)

ПРОБЛЕМА РАННЬОЇ ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ СПЕЦКУРСІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Студенти різнопрофільних закладів вищої освіти (ЗВО), які розпочинають вивчення предметів за фахом, встають на шлях професійної підготовки. Накопичення знань за профілем навчання започатковує процес формування професійної компетенції студентів. Вивчення ними спецкурсів іноземної мови для спеціальних цілей, тобто мови за професійним спрямуванням, відповідно передбачає формування *професійної іномовної компетенції* у широкому розумінні. Вона складається з низки інших

компетенцій, які залежать зокрема від конкретизованих цілей навчання, профілю навчання та етапу професійно спрямованого навчання.

Говорячи про етапи вивчення іноземної мови за фахом, найбільш дискусійним серед науковців залишається перехідний або початковий етап, отже, актуалізується проблема так званої *ранньої професіоналізації* спецкурсів іноземної мови. На відміну від досвідчених фахівців, студенти різнопрофільних ЗВО як початківці або недосвідчені майбутні фахівці зазвичай виявляють більшу відкритість до профільного навчання, але їм може бракувати впевненості при вирішенні професійно спрямованих завдань [3, с. 22]. Отже, вищезгаданий контингент студентів потребує значної інформаційної підтримки для успішного оволодіння професійно спрямованим змістом, тобто в процесі профільного навчання студентів провідну роль відіграє так звана *інформативна компетенція*. Як складова комунікативної компетенції вона передбачає володіння змістовим матеріалом спілкування й формування інформаційних фреймів, схеми знань і структури поведінки, мовної картини світу в її іншомовній формі, фонових знань для розуміння конкретної ситуації спілкування, загального кругозору.

Таким чином, однією з особливостей ранньої професіоналізації курсів іноземної мови для спеціальних цілей є формування інформативної компетенції майбутніх фахівців з метою накопичення ними фонових знань з певної спеціальності. Іноземна мова в такому контексті виступає ефективним інструментом для вирішення завдання професіоналізації змісту навчання вже на початковому етапі професійної підготовки фахівців.

У процесі переходу до профільного навчання іноземної мови студентів, тобто контингенту недосвідчених фахівців, на перший план виходить завдання формування вмінь *рецептивних видів* мовленнєвої діяльності (МД) – читання та аудіювання, при якому домінуючим є розвиток *лексичних навичок* цих видів МД. Обов'язковою умовою формування комунікативної компетенції в рецептивних видах МД є розширенні обсягу тезаурусуреципієнтів [2, с. 81]. При відборі текстів для читання та аудіотекстів слід ураховувати той факт, що діяльність читання й аудіювання матиме сенс лише у випадку перетинання авторського тезаурусу та тезаурусу реципієнта та у випадку підпорядкування тезаурусу реципієнта. Таким чином, тексти не повинні представляти собою виключно нові знання. Лише у випадку часткового збігу тезаурусів з'являється спільне ядро, яке забезпечує можливість взаєморозуміння між трансмісором та реципієнтом, а текст задає нову ситуацію. Авторський текст повинен мати для читача/слухача інформативний характер, нести нові, не відомі йому факти, які він хотів би привласнити, зважаючи на їхню високу цінність і значущість для професійної сфери діяльності [2, с. 81-82]. У процесі навчання іноземної мови для спеціальних цілей формується тезаурус студентів шляхом накопичення в них *фонових знань зі спеціальності*, створюючи умови для адекватного розуміння складніших текстів з наукової літератури під час подальшого навчання у ЗВО.

Основу мовленнєвого матеріалу спеціалізованого курсу іноземної мови на початковому етапі мають складати *тексти-описи*, оскільки саме їх визначено текстами першого рівня складності. Серед жанрових різновидів текстового матеріалу увага акцентується на жанрі *науково-популярних текстів* як такому, що ґрунтується переважно на нехудожньому письмовому типі мови, особистісна основа якого є мінімальна. Ми також згодні з дослідниками, які

вважають, що для початкового введення в спеціальність доречно покласти в основу *автентичні навчальні тексти*, тобто автентичні тексти, які зазнали методичної обробки, наприклад, були частково модифіковані за рахунок скорочення їхнього обсягу, спрощення граматичних структур, заміни окремих лексичних одиниць або переконструювання тексту без порушення загальної спрямованості змісту текстового матеріалу. Автентичні тексти із зарубіжних видань, які не дають систематичних знань за спеціальністю та містять новий і важкий мовний матеріал, на цьому етапі доречно використовувати як додаткові. В основу відбору лексичного матеріалу відповідно слід покласти лексику з науково-популярних текстів, яка умовно поділяється на загальнонавчальну, загальнонаукову й термінологічну [1, с. 42-44]. У контексті ранньої професіоналізації увага акцентується на загальнонауковому пласті лексики, до якого внаслідок об'єктивних процесів термінологізації та детермінологізації лексики також можуть бути включені детермінологізовані загальнолітературні лексичні одиниці й термінологічні значення загальнонавчальних слів.

Таким чином, за умови правильної методичної організації ранньої професіоналізації курсів іноземної мови для спеціальних цілей виступає важливим чинником при формуванні як іншомовної комунікативної, так і загальної професійної компетенції майбутніх фахівців.

Література

1. Борщовецька В.Д. Навчання студентів-економістів англійської фахової лексики : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / В. Д. Борщовецька. – К., 2004. – 208 с.
2. Дегтярьова Ю. В. Методика навчання читання англійською мовою для ділових цілей у немовних вищих навчальних закладах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Ю. В. Дегтярьова. – К., 2006. – 200 с.
3. Graves K. Designing Language Courses : A Guide for Teachers / K. Graves // Boston, MA : Heinle & Heinle Publishers, 2000. – 308 p.

Заборовская С.В., канд. филол. наук, доцент

Харьковский национальный медицинский университет

СОЦИАЛЬНАЯ ИНТЕРНЕТ-КОММУНИКАЦИЯ КАК ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЙ ИНСТРУМЕНТ В ПРАКТИКЕ ПРЕПОДАВАНИЯ РКИ

Высокие требования к профессиональной подготовке будущих специалистов – характерная черта современной образовательной парадигмы. Поэтому важнейшим компонентом деятельности любого вуза в условиях жесткой конкуренции на рынке образовательных услуг являются инновационные методы обучения, неразрывно связанные с научно-методической деятельностью педагога, которые способствуют поиску новых подходов не только к самому процессу обучения, но также к развитию творческих способностей студентов в комфортных для них условиях.

Использование электронных ресурсов для решения задач обучения иностранным языкам уже нельзя считать новаторским приемом, поскольку различные виды информационно-коммуникационных технологий успешно применяются преподавателями-практиками в образовательном процессе как в